

5 VRAGEN OVER DE TU-STUDENTENAANTALLEN

Vol van techniek

Het belooft dit collegejaar druk te worden in Eindhoven, Twente, Wageningen en Delft. De technische universiteiten hebben weer meer aanmeldingen van eerstejaars gekregen. Met alle gevolgen van dien: een numerus fixus op veel studies en rijen voor collegezalen. Hoe heeft het zover kunnen komen? En blijft het zo? tekst Marc Seijlhouwer MSc

foto Bart van Overbeke

Studenten aan de TU Eindhoven tijdens de introductieweek aan het begin van het collegejaar. De TU/e lijkt dit jaar 10 % meer inschrijvingen te hebben dan vorig jaar.

1 Hoe hard groeien de TU's?

Het aantal studenten aan technische universiteiten groeit al een paar jaar onstuimig; nog meer dan bij andere Nederlandse universiteiten het geval is. De afgelopen 5 jaar gaat het om een totale groei van pakweg 40 procent.

Aan de TU Eindhoven bedraagt de totale studentenpopulatie dit jaar 11 000 studenten; een aantal dat de universiteit pas in 2020 verwachtte te halen. Twente komt ook ruim boven de 10 000 uit. Delft passeert zelfs de 20 000. Daar doen dan ook geruchten de ronde over overvolle bibliotheken, rijen voor collegezalen en andere tekenen dat de campus niet meer groot genoeg is voor de hordes studenten.

Op sommige TU's neemt bovendien het aantal masterstudenten procentueel nóg harder toe. Die groei komt onder andere door studenten uit het buitenland. Vooral Wageningen, waar 40 procent van de masterstudenten niet-Nederlands is, zet hier sterk op in. In Delft groeide het aantal masterstudenten tussen 2012 en 2016 van 6671 naar bijna 10 000. Ook daar komt de groei voor een belangrijk deel uit het buitenland.

2 Waarom zijn er zoveel techniekstudenten?

De Monitor Techniekpact laat zien dat het aantal studenten dat kiest voor een technische studie in tien jaar tijd verdubbelde. Let wel: dat zijn niet alleen maar mensen die een klassieke TU-studie doen. Techniekpact hanteert een vrij brede definitie van technische studie, waar ook de zogenoemde cross-over-studies onder vallen die techniek combineren met een ander vakgebied, zoals nanobiologie.

Gek genoeg zegt het Centraal Bureau voor de Statistiek dat het aantal mensen met een technisch diploma van een hogeronderwijsinstelling daalt. Dat komt echter door hun definitie van technische studie: daar vallen de crossover-studies (waar de TU's er ook veel van hebben) niet onder, terwijl die juist het hardst groeien.

Een andere factor is dat de overheid jarenlang bètatechniek heeft gepromoot. Die campagne heeft op de middelbare scholen zijn vruchten afgeworpen: 45 procent van de leerlingen kiest een natuurprofiel met bètavakken. En na zo'n vooropleiding ligt een technische opleiding natuurlijk meer voor de hand.

Daarnaast groeit het aandeel internationale studenten dus fors. Bij TU Delft komt dat volgens een woordvoerder vooral door de internationale reputatie van de universiteit. Twente en Wageningen doen zelf veel aan marketing om studenten uit het buitenland aan te trekken.

Toch verklaart de internationale aanwas niet alle groei van de masteropleidingen. Waarschijnlijk kiezen ook steeds meer bachelors van andere universiteiten voor een master aan een TU omdat ze denken zo een betere baan kunnen krijgen.

3 Wat zijn de gevolgen van zoveel studenten?

Er zullen vooral capaciteitsproblemen en financieringsproblemen optreden. Een nieuw rapport van Rathenau laat zien dat TU's 44 % meer masterdiploma's uitgeven dan in 2009, terwijl de rijksbijdrage steeg met slechts 8,5 %. Dat komt deels doordat die bijdrage is gebaseerd op cijfers van twee jaar geleden. Daar komt bij dat technische universiteiten in de regel meer kwijt zijn per student dan gewone universiteiten. Techniekstudies aan de TU

Delft hebben bijvoorbeeld gemiddeld 28 contacturen per week. Al die contacturen vereisen een plek op de campus voor studenten. Bovendien doen studenten gemiddeld langer over een bètastudie dan over een alfa- of gammastudie.

Daarnaast vertelt de woordvoerder van de TU Delft dat er momenteel een ommekeer in het onderwijs plaatsvindt. Studenten kunnen nu hoorcolleges vrij eenvoudig online volgen, maar willen om de stof echt in de vingers te krijgen wel naar werkcolleges komen. Dat vraagt om kleinere lokalen en meer personeel, terwijl de universiteiten nog veel grote collegezalen hebben waar professoren kunnen orenen. Het kost geld om die verandering door te voeren en dat ontbreekt nu. Niet voor niets riepen de vier technische universiteiten de minister op om meer in het onderwijs te investeren. De overheid geeft tot nu toe echter geen krimp en het is nog niet duidelijk wat het volgende kabinet gaat doen.

4 Dus de universiteiten zitten in geldnood door de hoge studentenaantallen, maar lokken toch buitenlandse studenten?

Dat lijkt inderdaad vreemd. Maar de buitenlandse studenten zitten vooral in de masterstudies. En het zijn doorgaans niet de masterstudies waar capaciteitsproblemen zijn. Dat zijn kleinere opleidingen met veel zelfstandige onderdelen, zoals scripties of stages.

Daarnaast hebben de universiteiten voor een deel weinig keus. De Bolognaverklaaring uit 1999 zorgt ervoor dat studenten uit de EU vrij zijn om overal in de EU te studeren, voor dezelfde kosten en onder dezelfde voorwaarden als Nederlanders. Zelfs als ze Europeanen zouden willen weren, zou dat niet mogen.

De studenten van buiten de EU zijn een ander verhaal. Die moeten aan strenge eisen voldoen; daardoor komen vaak alleen de betere stu-

denten binnen bij Nederlandse universiteiten. Bovendien betalen die het volledige collegegeld; er gaat dus geen subsidie naar een masterstudent uit China. Daarom willen universiteiten ze ook graag hebben.

5 Hoe gaat dit aflopen?

Aangezien de overheidsfinanciering twee jaar achterloopt op het aantal studenten zal er een tekort zijn zolang er groei is. De numerus fixus die Delft en Eindhoven op sommige studies instellen, zullen helpen om de drukste studies te ontlasten, maar die maatregel lost fundamenteel niet echt iets op. Er lijkt echter een lichtpuntje: de voorzichtige prognose bij Delft is dat het aantal inschrijvingen dit collegejaar niet groeit ten opzichte van vorig jaar. Bij Wageningen groeit het aantal bacheloraanmeldingen met een bescheiden 3 %. Of dat het begin is van een trend, valt echter nog te bezien. Eindhoven groeit bijvoorbeeld wel, met 10 % meer aanmeldingen en ook in Twente is er een toename. Hoewel de definitieve aantallen inschrijvingen pas in oktober worden bepaald, wijst alles erop dat het aantal techaanmeldingen voor dit collegejaar weer toeneemt. De problemen van de technische universiteiten zijn voorlopig dus nog niet voorbij. |